

Ympäristöterveydenhuollon
valvontasuunnitelma vuosille 2020 - 2024

Yhtenäinen valvonta ja yhteistyö

raisio

Sisällysluettelo

1 Ympäristöterveydenhuollon päämäärät	4
2 Valtakunnallinen valvontaohjelma	4
3 Valvontayksikkö ja henkilöstö	4
4 Työajan jakaantuminen toimialoittain	7
5 Delegoinnit ja hallinnolliset pakkokeinot	8
6 Henkilöstön koulutussuunnitelma	8
7 Valvontarekisteri ja tietojärjestelmä	9
8 Laatu järjestelmä	9
9 Viestintä ja tiedotus	9
10 Valvonnan maksullisuus	9
11 Näytteenotto ja laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	10
12 Riskinarviointi ja tarkastustiheys	10
13 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	11
14 Erityistilanteisiin varautuminen ja toiminta erityistilanteissa	12
15 Epidemioiden selvittäminen	13
16 Elintarvikevalvonta	13
16.1 Valvontakohteet	14
16.2 Elintarvikkeiden alkutuotantopaikat	14
16.3 Ilmoittaminen elintarvikehuoneistosta ja laitoshyväksymisen hakeminen	15
16.4 Elintarvikevalvonnan tarkastusten suunnittelu ja toteutus	15
16.5 Elintarvikevalvonnan valtakunnalliset painopisteet 2020	16
16.6 Säännöllinen valvonta ja painopisteet Raision valvontayksikössä 2020	16
16.7 Ensisaapumisvalvonta	17
16.8 Elintarvikevalvonnan valvontaprojektit	17
16.9 Kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	17
17 Terveystensuojelu	18
17.1 Ilmoitusten ja hakemusten käsittely	18
17.2 Säännöllisen valvonnan kohteet	19
17.3 Muu valvontatyö	19
17.4 Terveystensuojelulain mukaisten tarkastusten sisällön määrittely	20
17.5 Sisäilmatyöryhmät	20
17.6 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	21
17.6.1 Talousvesi	21
17.6.2 Uimavesi	22
17.7 Radonvalvonnan käytännöt	24
17.8 Kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten saniteettitodistukset	24
17.9 Terveystensuojelun valtakunnalliset painopistealueet ohjelmakaudella 2020-2024	25

17.10 Terveysturvien säännöllinen valvonta ja valvonnan painopisteet vuonna 2019 Raisiossa	25
18 Tupakkalain valvonta	26
18.1 Kunnan määräämä tupakointikielto asuntoyhtiöön	26
18.2 Tupakkalain mukainen tarkastus ja sen sisältö	27
18.3 Tupakkalain valtakunnalliset painopisteet 2020-2024	28
18.4 Suunnitelmallinen valvonta Raisiossa suunnitelmakaudella	29
19 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta	29
20 Raportointi ja valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	29

LIITTEET EIVÄT OLE JULKISIA

Liite 1. Elintarvikevalvonnan kohdekohtainen vuosisuunnitelma

Liite 2. Elintarvikevalvonnan näytteenottosuunnitelma

Liite 3. Talousveden näytteenottosuunnitelmat

Liite 4. Allasvesien näytteenottosuunnitelma

Liite 5. Uimarantavesien näytteenottosuunnitelma

Liite 6. Terveysturvien kohdekohtainen vuosisuunnitelma

Liite 7. Tupakkavalvonnan kohdekohtainen vuosisuunnitelma

1 Ympäristöterveydenhuollon päämäärät

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi.

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma (EHO) on laadittu erikseen omana suunnitelmanaan vuosille 2020 – 2024.

2 Valtakunnallinen valvontaohjelma

Ruokavirasto ja Valvira ovat valmistelleet ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2020–2024. Valvontaohjelmakauden teemana on yhdenmukaisen valvonnan ja yhteistyön edistäminen, joista ensin mainittu sisältää valvonnan laadun parantamisen. Yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan liittyvät ympäristöterveydenhuollon toimialakohtaiset valtakunnalliset valvontaohjelmat, joissa on käsitelty toimialakohtaisia valvonnan erityispiirteitä. Toimialakohtaiset valvontaohjelmat löytyvät Valviran verkkosivuilta.

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020-2024:

https://www.valvira.fi/documents/14444/261236/Terveystensuojelun_valvontaohjelma_2020_2024.pdf/3b3d97e2-4a34-e31a-b649-ae04ecdf2128?t=1568014448887

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020–2024:

https://www.valvira.fi/documents/14444/248380/Tupakkalain_valvontaohjelma_2020_2024.pdf/b8146b38-e53c-5761-fb5b-98789b6fc796?t=1568014485352

3 Valvontayksikkö ja henkilöstö

Raision kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköön kuuluvat kunnat: Raisio, Naantali ja Rusko. Valvontayksikön alueella asuu 49 682 asukasta (syyskuu 2019). Lain mukaan kunnalla tai yhteistoiminta-alueella tulee olla tehtävän järjestämiseksi käytettävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit.

Raision kaupungin hallintosäännön mukaan ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomaisena toimii kuntien yhteinen kuusijäseninen terveysvalvontajaosto. Jaostoon Raisio valitsee kolme jäsentä, Naantali

kaksi ja Rusko yhden jäsenen sekä näille henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajuus jaostossa on Raisiolla, varapuheenjohtajuus on kiertävä. Esittelijänä jaostossa toimii terveysvalvonnan vastuhenkilö. Ympäristöterveysvalvonnassa työskentelee tällä hetkellä 6 terveystarkastajaa, eläinlääkäri, osa-aikainen pieneläinhoitaja, toimistosihteeri ja terveysvalvonnan johtaja. Terveysvalvonnan johtajana toimii ympäristön- ja rakennusvalvontapalveluiden päällikkö. Valvontayksikön vastuuhenkilönä toimii yksi terveystarkastajista.

Raision valvontayksikössä työskentelee pätevää ja riittävän kokemuksen omaavaa henkilökuntaa. Henkilökunnasta lähes kaikilla on vähintään ammattikorkeakoulututkinto. Yksi terveystarkastajista on suorittanut rakennusterveysasiantuntija (RTA) koulutuksen. Lounais-Suomen aluehallintoviraston syksyllä 2018 tekemän arviointi- ja ohjauskäynnillä viranhaltijat saivat hyvää palautetta työstään. Yksikön pieni koko ja välitön sekä keskusteleva toimintaympäristö henkilöstön parissa on valvonnan riskiperusteisuutta ja yhtenäisyyttä vahvistava piirre. Riskiperusteisuutta ja yhtenäisyyttä vahvistavat myös tarkastajien kouluttautuminen ja erikoistuminen tiettyihin erityistä perehtyneisyyttä vaativiin aihealueisiin, kuten kontaktimateriaalit ja terveysväittämät.

Elintarvikevalvonnan eläinlääkäriyhteistyöstä on tehty sopimus Liedon, Turun ja Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa. Toimivalta yksiköiden yhteistoiminta-alueilla vähentää haavoittuvuutta ja mahdollistaa tehtävien keskeytyksettömän hoidon loma-aikoina ja esimerkiksi kiireellisissä tapauksissa poissaolotilanteissa.

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa on sopimus hyötyeläinlääkäripäivystyksen ja sijaisuuksien järjestämisestä. Raisio ostaa palvelut Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollolta, yhteensä 80 päivää vuodessa.

Pieneläinpäivystyksen hoitaa koko Varsinais-Suomen alueella yksityinen yritys. Palvelun kilpailuttaa Turku. Vuoden 2018 alusta päivystyksen hoitaa Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy. Päivystys sijaitsee Raisiossa Evidensian tiloissa osoitteessa Purokatu 3. Raision henkilötyövuosiin sen vaikutus on 0,2 htv.

Raision kaupungilla on Turun kaupungin kanssa yhteinen valvontaeläinlääkärin virka. Valvontaeläinlääkärin yhtenä tehtävänä on huolehtia eläinsuojeluvalvonnasta. Valvontatehtävien siirto yhteiselle valvontaeläinlääkärille vapauttaa Raision yhteistoiminta-alueen molempien eläinlääkäreiden työpanosta enemmän varsinaiseen laitosvalvontaan sekä eläinlääkintähuoltoon. Raision osuus virasta on 30 % (0,30 htv).

Naantalin ja Raision kaupunkien talousveden viranomaisvalvonnan näytteet ottaa Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy. Terveydensuojelulain mukainen näytteenotto (erityisesti talous-, uima- ja allasvesien osalta) voi olla järjestetty terveysvalvonnan ulkopuolisen tahon toimesta ja voidaan laskea mukaan terveysvalvonnan resurssiin (Sosiaali- ja terveysministeriön ohje 15.12.2009; STM092:00/2007). Näytteenottoon kuluu aikaa arviolta n. 15 htpv vuodessa.

Sijaisuusjärjestelyt voidaan hyväksyä yhteistoiminta-aluelain (410/2009) mukaisiin henkilövoimavaroihin, koska ne ovat vakiintuneita ja niiden avulla varmistetaan henkilöresurssien pysyminen samalla tasolla joka vuosi (Lounais-Suomen aluehallintoviraston raportti LSAVI/2681/05.14.01/2014). Eläinlääkäreiden

sijaisuusjärjestelyiden lisäksi valvontayksikössä on ollut vakituisen henkilökunnan lisäksi kesäisin terveystarkastajien sijainen/harjoittelija (0,36 htv).

Koko valvontayksikön henkilöresurssit Raision valvontayksikössä on yhteensä 2031 henkilötyöpäivää (htpv) = 9,23 henkilötyövuotta (htv). Valvontayksikön koko jää alle lain ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) 2 §:ssä säädetystä 10:stä henkilötyövuodesta. Terveysvalvontajaosto antoi 12.2.2019 aluehallintovirastolle selvityksen tilanteesta. Selvityksessä todettiin mm., että valvontayksikkö on kompakti kokonaisuus, jossa työskentelee motivoitunutta ja aikaansaavaa henkilökuntaa. Etäisyydet tarkastuskohteisiin ovat pääsääntöisesti lyhyitä, joka tehostaa tarkastustoimintaa. Nykyisellä henkilöstömäärällä pystytään hoitamaan valvontatehtävät keskusviranomaisten edellyttämällä tavalla. Jaosto totesi, että yksikön toiminta on 3 § kohdan 4) mukaisesti järjestetty riittävästi ja laadukkaasti. Lisäksi tehtävien järjestäminen on turvattu sopimuksilla naapurialueitten kanssa.

Erikoistuminen

Ympäristöterveydenhuollon nykyistä tehokkaampi toimeenpano edellyttää ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden erikoistumista ympäristöterveydenhuollon eri osa-alueisiin. Jotta erikoistuminen olisi tarkoituksenmukaista ja tehokasta, kunnalla tai yhteistoiminta-alueella tulee olla riittävä määrä henkilöstöä ympäristöterveydenhuollon tehtävissä. Raision valvontayksikön viranhaltijat ovat jakaneet tehtäviään erikoistumalla tiettyihin tehtäviin. Tehtävänjakoa tarkistetaan tarpeen mukaan. Viranhaltijat sijaistavat toinen toisiaan niin että talous- ja uimaveden laadun valvonta, asiakasneuvonta, todistukset ja terveyshaaitaepäilyt hoidetaan joustavasti.

TAULUKKO 1. Valvontayksikön käytössä olevat henkilöresurssit

Virkanimike	Erityisosaaminen/vastuualue	htpv / (htv)
Ympäristön - ja rakennusvalvontapalveluiden johtaja, terveysvalvonnan johtaja	Hallinto	66 htpv (0,30 htv)
Eläinlääkäri	Virkaeläinlääkärin tehtävät (pieneläimet), laitosten valvonta, maidontuotantotilat	220 htpv (1 htv) (hygieenikon tehtävien osuus 110 htpv = 0,5 htv)
Terveystarkastaja	Terveysnsuojelu	220 htpv (1 htv)
Terveystarkastaja	Terveysnsuojelu	220 htpv (1 htv)
Terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta	123 htpv (0,561 htv)
Terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta, uimarannat	220 htpv (1 htv)
Terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta	220 htpv (1 htv)
Terveystarkastaja (vastuuhenkilö)	Vastuuhenkilön tehtävät. Talousvedet. Tupakan ja nikotiinivalm. myyntiluvat.	122 htpv (0,554 htv)
Pieneläinhoitaja	Eläinlääkäreiden avustaja	110 htpv (0,5 htv)
Valvontaeläinlääkäri	Eläinsuojelutehtävät	66 htpv (0,3 htv)

Pieneläinpäivystys	Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy	44 htpv (0,2 htv)
Eläinlääkärin sijaisuuksien järjestäminen	Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuolto	80 htpv (0,36 htv)
Elintarvikevalvonnan eläinlääkäriyhteistyö	Liedon, Turun ja Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuolto	4,5 htpv (0,02 htv)
Toimistos sihteeri	Toimistotehtävät, laskutus, esityslistan kokoaminen ym.	220 htpv (1 htv)
Määräaikaiset	Terveystarkastajien sijainen	80 htpv (0,36 htv)
Näytteenotto	Suunnitelman mukaiset verkostovesinäytteet (Lsvsy)	15 htpv (0,07 htv)
Yhteensä		2031 htpv (9,23 htv)

Htpv = henkilötyöpäivä (=7,5 h)

Htv = henkilötyövuosi (=220 htpv)

4 Työajan jakaantuminen toimialoittain

Jäljempänä ympäristöterveydenhuollon eri toimialojen valvontasuunnitelmissa on tarkemmin esitetty suunnitelmalliseen valvontaan käytettävää työpanosta. Taulukossa 2 on esitetty henkilöresurssit yksilöityinä ympäristöterveydenhuollon eri osa-alueille.

TAULUKKO 2. Työajan jakaantuminen toimialoittain

	henkilötyöpäiviä (htpv)	henkilötyövuosia (htv)
Terveydensuojelun valvonta - suunnitellut tarkastukset - näytteenotto - laivatarkastukset - muu valvontatyö (mm. asunnontarkastukset, koulutukset, ilmoitusten käsittely, lausuntojen antaminen, tarkastuksiin kuluva matka-aika, neuvonta) Yht.	220 35 5 550 810	 3,68
Elintarvikevalvonta - suunnitellut tarkastukset - muu valvontatyö, matka-ajat, ilmoitusten käsittely, neuvonta Yht.	440 352 792	 3,60
Tupakkalain valvonta - suunnitelmalliset tarkastukset - muu valvontatyö Nikotiinivalmisteiden myyntiluvat ja valvonta	5 6 4	

Yht.	15	0,07
Eläinlääkäripalvelut ja kaupungin eläinlääkäriin tehtävät (ell, pieneläinhoitaja, sijaisuudet)	304	1,38
Pieneläinpäivystys	44	0,20
Valvontaeläinlääkäriin tehtävät	66	0,30
Yhteensä	2031	9,23

5 Delegoinnit ja hallinnolliset pakkokeinot

Henkilökunta on toimivaltaista koko toimialueella. Raisiossa toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä on siirretty viranhaltijoille. Viranhaltijoille delegoidut tehtävät on hyväksytty terveysvalvontajaostossa 23.10.2018 § 45. Terveystarkastajille on delegoitu elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisten ilmoitusten käsittely sekä tupakka- ja nikotiinilupien myöntäminen. Terveystarkastajilla on tarkastus-, näytteenotto- ja tiedonsaantioikeus tupakka-, terveydensuojelu- ja elintarvikelain mukaisesti. Lisäksi on delegoitu pakkokeinojen käyttöä kuten, määräysten ja kieltojen antamista, elintarvikkeiden markkinoilta poistamista, haltuunottoa sekä elintarvikkeen käyttöä ja hävittämistä koskevia päätöksiä.

Eläinlääkärille on delegoitu eläimistä peräisin olevien elintarvikkeiden tuotantolaitosten hyväksyminen. Lisäksi on delegoitu eläimistä peräisin olevien elintarvikkeita koskeva tarkastus-, tiedonsaanti- ja näytteenotto-oikeus sekä lihantarkastukseen ja siihen liittyvä valvonta. Myös pakkokeinojen käyttö elintarvikelain osalta on delegoitu.

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään silloin, kun toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin määräysten täyttämiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet toimijan velvoittamiseksi noudattamaan määräyksiä ole riittäviä. Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka, haltuunotto sekä esim. elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen. Kaikkia pakkokeinoja, kuten uhkasakkoa sekä teettämis- ja keskeyttämisuhkaa, ei voi delegoida viranhaltijoille. Päätöksistä ja pakkokeinojen käytöstä menee tieto terveysvalvontajaostolle. Ohjeena käytetään (Eviran) Ruokaviraston pakkokeino-opasta.

6 Henkilöstön koulutussuunnitelma

Valvontaviranomaisen on varmistettava, että henkilökunnalla on riittävä osaaminen ja että osaamista pidetään tarvittaessa yllä säännöllisellä koulutautumisella. Raision valvontayksikössä on varattu rahaa henkilöstön koulutukseen. Valvontayksikössä on käytäntönä, että vähintään yksi työyhteisöstä käy koulutuksessa ja jakaa tietoa muille. Koulutuksissa käydään säännöllisesti tarpeen, kiinnostuksen ja erikoistumisen mukaan. Käydyistä koulutuksista pidetään kirjaa. Koulutussuunnitelma laaditaan ja se tarkentuu sitä mukaa kun tietoon tulee lisää vuoden aikana järjestettäviä koulutuksia. Koulutuksiin on arvioitu kuluvan noin 35 henkilötyöpäivää.

7 Valvontarekisteri ja tietojärjestelmä

Valvontahenkilöstön käytössä on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI, jota Ruokavirasto hallinnoi. Vati on korvannut 2019 TerveKuu-ohjelman. Vatiin kerätään keskitetysti kaikki valvontakohteisiin liittyvät tiedot (toimijan tiedot, toimintalajit, tarkastuspöytäkirjat, näytteenottotiedot jne.). TerveKuu-järjestelmä on käytössä Vatin rinnalla vielä vuoden 2020.

8 Laatujärjestelmä

Raision valvontayksikölle on laadittu laatujärjestelmä opinnäytetyönä. Laatukäsikirja kattaa elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun ja tupakan valvonnan osat. Laatukäsikirjaa päivitetään ja muokataan tarpeen mukaan. Kunnallisille valvontayksiköille on laadittu ympäristöterveydenhuollon digitaalinen laadunhallintajärjestelmä, LaatuNet, mutta tätä ei ole vielä otettu käyttöön Raisiossa.

Valvira on laatinut terveydensuojelun valvontaohjeiston. Ohjeisto koostuu eri osioista, joita voidaan käyttää pohjana luotaessa kunnan omaa terveydensuojelun valvontaa. Näitä valvontaohjeita käytetään apuna Raision valvontayksikön valvontatyössä ja ne ovat pohjana, kun tullaan laatimaan omaa laatujärjestelmää.

9 Viestintä ja tiedotus

Viestintään kuuluu asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen. Teknisen keskuksen asiakaspalvelupisteessä palvelusihteerit neuvovat ja antavat opastusta mm. oikean viranomaisen löytämiseksi. Muuten viranhaltijat antavat ohjausta ja neuvontaa puhelimitse, internetin, sähköpostin tai tarkastuskäyntien yhteydessä. Lisäksi Raisio tiedottaa – lehdessä voidaan julkaista tietoisku-tyyppisiä artikkeleita ja mm. talousveden laadusta tiedotetaan kaupunkien/kuntien internet-sivuilla. Muutostilanteista (esim. maksutaksan uusiminen) tiedotetaan paikallisissa tiedotuslehdissä sekä tarvittaessa laajemmin.

Viestinnän tukena on Raision kaupungin viestintästrategia 2018-2021 (kaupunginhallituksen 16.4.2018 hyväksymä).

Yksikkö on kooltaan pieni ja viranhaltijoilla on yhteiset toimitilat, joten sisäinen viestintä toimii hyvin. Lisäksi henkilökunta kokoontuu säännöllisesti yhteisiin palaveriin.

Kriisitilanteissa Raision kaupungin kriisiviestintäohje on käytössä soveltuvin osin. Epidemiatyöryhmän uusitussa ohjeistuksessa on liitteenä mallitiedotteita erityistilanteiden varalle. Tiedottamisesta vastaa epidemiatyöryhmän vastuhenkilö. Erityistilanteissa viranomaisen tulee tiedottaa tilanteesta tarpeen mukaan ja oma-aloitteisesti. Viranomaisen tulee olla puolueeton ja pitäytyä tosiasioissa ilman spekulointia. Pääsääntöisesti tiedottamisesta vastaa terveysvalvonnan johtaja.

10 Valvonnan maksullisuus

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta.

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksaa on päivitetty ja se on hyväksytty Raision kaupunginvaltuustossa 10.12.2018 ja se on astunut voimaan 1.1.2019. Taksaa päivitetään tarvittaessa ja se on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

11 Näytteenotto ja laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Näytteenotto ja tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Näytteiden tutkimiseen käytettävän laboratorion tulee olla asianmukaisesti hyväksytty tekemään pyydettyjä tutkimuksia.

Näytteenottosuunnitelma ja valvontaprojektit ovat osa kunnan valvontasuunnitelmaa. Valvontaprojekteihin kuuluu tarkastuksia, mittauksia ja näytteenottoa. Valtakunnalliset ja alueelliset valvontaprojektit ovat osa kunnan suunnitelmallista ja säännöllistä valvontaa, millä saadaan valvontaa koordinoitua ja tehostettua. Toiminnanharjoittajat ovat velvollisia suorittamaan omavalvontaa omavalvontasuunnitelmien mukaisesti. Omavalvontasuunnitelman mukaisen näytteenoton järjestämisen hoitaa elintarvikealan toimija.

Käytettävät laboratoriot

Raision valvontayksikkö käyttää lähiseudulla sijaitsevia laboratorioita näytteiden tutkimiseen. Elintarvikenäytteiden tutkimiseen käytetään Raisiossa sijaitsevaa Eurofins Scientific Finland Oy:tä. Laboratoriolla on FINAS-akkreditointi ja se on Ruokaviraston hyväksymä.

Uima- ja talousvesinäytteet tutkitutetaan Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:ssä. Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy on FINAS-akkreditoitu testauslaboratorio T101 pätevyysalueenaan vesien ja ympäristönäytteiden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus.

Sisäilman ongelmista aiheutuvat home- ja mikrobinäytteet viedään analysoitavaksi Turun Yliopiston aerobiologianlaitokselle. Laboratoriolla on terveydensuojelulain 49 a §:n mukainen Ruokaviraston hyväksyntä viranomaisille tarkoitettuja asumisterveys tutkimuksia tekeväksi laboratoriksi.

Tarpeen voi tulla tutkittavaksi myös muita näytteitä, niiden tutkiminen harkitaan tapauskohtaisesti ja lähetetään tutkittavaksi niitä analysoiviin laboratorioihin.

12 Riskinarviointi ja tarkastustiheys

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Toimialakohtaisissa ohjelmissa ja ohjeissa on perusteet valvontakohteiden riskinarviointiin. Kohdekohtainen riskinarviointi löytyy VATI-järjestelmästä. Riskinarviointia päivitetään tarkastusten yhteydessä. Riskinarvioinnissa huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus. Merkittävänä tekijöinä ovat tuotantomäärät ja toimintatyyppi. Mikäli toiminta on kausiluontoista, tarkastusten määrä suhteutetaan vuotuisen toiminta-aikaan.

Elintarvikevalvonnassa on käytössä Ruokaviraston malliarviointi. Riskinarviointi tehdään, kun kohteessa on tehty ensimmäinen tarkastus. Riskinarviointia päivitetään aina tarvittaessa. Varsinais-Suomen valvontayksiköt ovat yhteisesti linjanneet, että toimijan saadessa kolme Oiva-A arvosanaa peräkkäin,

laskennallista tarkastustiheyttä lasketaan 50% ilmoitetuissa elintarvikehuoneistoissa. Tämä ei kuitenkaan koske kohteita, joissa käydään harvemmin kuin kerran vuodessa. Vastaava linjaus on tehty Satakunnassa.

Terveydensuojelussa ensisijainen valvontakohde on riskinarvioinnin perusteella talousveden laatu. Toiseksi tärkein tehtävä on uimaveden laadun valvonta ja kolmanneksi ilmoitusten käsittely, neuvonta, ohjaus ja asiakasvalitukset sekä mahdolliset tarkastukset niiden johdosta. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset harvoin johtavat toimenpiteisiin ja ne ovat siksi toissijaisia, näihin tehtäviin verrattuna.

Varsinais-Suomen valvontayksiköt ovat lisäksi yhdessä linjanneet, että liikuntatilat tarkastetaan ilmoituskäsittelyn yhteydessä ja mikäli vakavia puutteita ei huomata, jatkossa tarkastus tehdään vain valituksen johdosta tai esimerkiksi toiminnanharjoittajan vaihtuessa. Koulujen yhteydessä olevat liikuntatilat tarkastetaan koulutarkastusten yhteydessä.

13 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä ja tarkastuskertomuksessa esitetään, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty. Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen.

Tarkastusten yksityiskohtaisempi sisältö on kuvattu keskusvirastojen antamissa ohjeissa. Tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen tai tämän valtuuttaman ulkopuolisen asiantuntijan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimustenmukaisuus. Tarkastus voi sisältää näytteenottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan, kohteessa valmistettavien tuotteiden tai kohteessa tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. **Valvonta-asetuksen 3 artiklan mukaan elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta.** Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa myös muulloin, esimerkiksi aamulla ennen toiminnan alkamista. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset tehdään pääosin ennalta ilmoittamatta. Useimmiten tarkastus tehdään valvontakohteessa, mutta valvontaviranomainen voi joissakin tapauksissa tarkastaa esimerkiksi asiakirjoja myös virkapaikallaan tai kerätä tietoja toiminnanharjoittajalta käymättä kohteessa.

Seuranta-/jälkitarkastus

Seurantatarkastus on tarpeen, jos valvontatarkastuksella on annettu esim. kehotuksia tai määräyksiä. Uusintatarkastuksella tarkastetaan, onko vaaditut toimenpiteet suoritettu. Seurantatarkastus kohdistuu joko tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin tai tuotteisiin. Seurantatarkastukseen voi kuulua myös näytteenottoa ja mittauksia. Pelkkä näytteenottokäynti ei ole kuitenkaan tarkastus.

Uuden kohteen ensimmäinen tarkastus

Viranomaiselle ilmoitetut uudet kohteet tulevat ilmoituksen käsittelyn jälkeen suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin myös kohteeseen tehtävää ensimmäistä tarkastusta pidetään suunnitelmallisena tarkastuksena ja siitä peritään maksu. Ensimmäinen tarkastus tehdään yleensä 1, 3 tai 6 kuukauden kuluessa ilmoitetun toiminnan aloittamisesta, riippuen huoneistossa harjoitettavan toiminnan toimintatypistä.

Muut tarkastukset

Viranomaiset suorittavat myös suunnitelmaan kuulumattomia tarkastuksia, joita ovat esimerkiksi asunnontarkastukset, ruokamyrkytyspäilyjen, valitusten ja muiden viranomaisten esittämien valvontapyyntöjen takia tehtävät tarkastukset. Valituksen johdosta voidaan tehdä tarkastus myös kohteessa, joka ei ole suunnitelmallisten tarkastusten piirissä esim. kampaamo.

Tarkastuskertomus

Tarkastuksesta on aina laadittava tarkastuskertomus, joka täyttää sille asetetut vaatimukset ja jossa huomioidaan muun muassa toimialakohtaiset ohjeet. Valviran tarkastuslomakepohjat terveydensuojelulain ja tupakkalain valvontaa varten ohjeineen löytyvät ympäristöterveydenhuollon ekstranetistä ja ovat täytettävissä VATI-tietojärjestelmässä. Elintarvikevalvonnassa vastaavasti toimitaan Oiva-lomakkeiden mukaisesti. Riskinarvioinnin perusteella valvoja valitsee lomakkeelta tarkastettavat asiakokonaisuudet. Tarkastuslomakkeiden käyttö yhtenäistää valvontaa valtakunnallisesti. Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus Vatiin.

Tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimet määräaikoineen. Tarkastuskertomus toimitetaan sähköisesti tarkastuskohteeseen pääsääntöisesti kahdeksan työpäivän kuluessa tarkastuksesta suoraan toiminnanharjoittajalle, tavoitteena on päästä myös terveydensuojelussa samaan suunnitelmallisten tarkastusten osalta. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille tai tahoille.

Tarkastuksen lopuksi tarkastaja aina vetää yhteen tarkastuksen keskeiset havainnot ja kertoo ajatuksensa toimenpide-ehdotuksiksi ja aikatauluksi, jotka kirjataan tarkastuspöytäkirjaan. Mikäli tarkastuksella jää selvitettävää, myös tämä kerrotaan tarkastuksen yhteydessä. Tämä mahdollistaa toimijan kuulemisen ja asiasta voidaan keskustella ja sopia asianosaisten kanssa.

14 Erityistilanteisiin varautuminen ja toiminta erityistilanteissa

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lainsäädännön perusteella velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläintautiviranomaisella epäiltäessä vastustettavaa eläintautia. Raisen kaupungilla on koko kaupungin kattava valmiussuunnitelma. Lisäksi ympäristön- ja rakennusvalvontapalveluilla on oma erityistilanteiden suunnitelma. Kaupungilla on ollut valmiusharjoituksia, joihin ympäristöterveydenhuollon johtaja ja vastuhenkilö on osallistunut.

Valvontayksikössä on laadittu mm. ohjeistus elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämiseen. Valvira, Ruokavirasto ja ministeriöt ovat laatineet ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin varautumiseen liittyviä ohjeita ja suunnitelmia, joita hyödynnetään valvontayksikön varautumisessa erityistilanteisiin. Lisäksi Valvira on laatinut ohjeen ”Talousveden laadun turvaaminen erityistilanteissa”, jota on käytetty apuna, kun Raisen valvontayksikön alueella sijaitseville vesilaitoksille on laadittu häiriötilannesuunnitelmat.

15 Epidemioiden selvittäminen

Valvontayksikköön on perustettu epidemioiden selvitystyöryhmä. Selvitystyöryhmän kokoonpano on nimetty terveysvalvontajaostossa 13.4.2011 § 16. Selvitystyöryhmään kuuluvat terveystarkastajat, eläinlääkäri, terveydenhoitaja ja ylilääkäri sekä kaupungin vesihuollosta vastaava henkilö. Henkilöille on myös nimetty varahenkilöt. Epidemiatapauksissa selvitystyöryhmän kokoonpano riippuu siitä, minkä kunnan alueella epidemia on tapahtunut. Selvitystyöryhmän vastuuhenkilönä ja koollekutsujana toimii eläinlääkäri. (korjattu virhe 8.6.2020)

Selvitystyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa, vaikka epidemiatapauksia ei olisi ilmennyt. Selvitystyöryhmälle on laadittu elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden varalta oma toimintaohje. Toimintaohjeeseen on sisällytetty myös kriisiviestintäohje. Mahdollisen epidemian selvittämisen aiheutuviin kustannuksiin on varauduttu talousarviossa.

16 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on toteuttaa elintarvikelainsäädännössä asetettuja päämääriä. Lain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyyttä. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan. Tarkoituksena on suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta sekä taloudellisilta tappioilta.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla. Omavalvonnan avulla toimija varmistaa, että elintarvikkeen turvallisuus ei vaarannu sinä aikana, kun elintarvike on toimijan vastuulla. Viranomaisvalvonnan tehtävänä on puolestaan varmistaa, että omavalvonta toimii tehokkaasti ja että elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyyttä ja muu määräystenmukaisuus toteutuu kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle tarpeellisia ohjeita ja kehoituksia elintarvikemääräysten noudattamiseksi ja omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi (elintarvikelaki 53 §). Toiminnan määräystenmukaisuus parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä ja menestymismahdollisuuksia markkinoilla sekä pienentää esimerkiksi takaisinvedoista johtuvia yrittäjän taloudellisia kustannuksia.

Elintarvikevalvontaa suunnataan eri kohteisiin tai osa-alueisiin sen mukaan, missä sitä eniten tarvitaan riskitekijät huomioon ottaen. Valvonnan on oltava tasapuolista niin, että se kohdistuu perusteiltaan yhdenvertaisesti kaikkiin valvontakohteisiin ja valvontakohdetyppeihin. Kohteen valvonnan tehostamiselle tai sen lieventämiselle on perusteet, jotka saadaan arvioimalla valvontakohteessa elintarvikkeeseen kohdistuvia riskitekijöitä. Tasapuolisuus elintarvikevalvonnessa tarkoittaa sitä, että valvonnan määrä ja valvontamenetelmät valitaan elintarvikkeen turvallisuuden ja laadukkuuden varmistamiseksi samoilla perusteilla koko maassa.

Jäljitettävyyttä on elintarviketurvallisuuden kannalta keskeinen tekijä, ja sen avulla voidaan ongelmatilanteissa poistaa määräystenvastaiset elintarvikkeet kohdennetusti markkinoilta ja antaa kuluttajille oikeaa ja riittävää

informaatiota. Jäljitettävyyden on tärkeää myös selvitettyä elintarvikkeesta annettavien tietojen totuudenmukaisuutta tai muuta määräystenmukaisuutta.

16.1 Valvontakohteet

Valvontayksikössä on elintarvikevalvontakohteita yhteensä noin 450. Alkutuotantopaikkoja noin 200 kpl, maidontuotantotiloja 6 kpl. Elintarvikevalvonnan kohdetiedot löytyvät VATI-järjestelmästä, mutta sieltä ei ole vielä saatavilla kattavaa kohdeluettelo. Alkutuotantopaikkojen tietoja puuttuu edelleen VATI-järjestelmästä. Tiedot pyritään kirjaamaan järjestelmään vuoden 2020 aikana. Valvontayksikössä tarjoilupaikkoja yli puolet kaikista elintarvikevalvontakohteista. Naantali on kesäkaupunki, jonka ravintoloista osa on auki vain muutaman kuukauden vuodessa. Näissä kohteissa tarkastuskäyntien määrää voidaan suhteuttaa aukiolokuukausiin.

16.2 Elintarvikkeiden alkutuotantopaikat

Alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. Toimijan on ilmoitettava myös annettujen tietojen oleellisista muutoksista, toiminnan keskeyttämisestä yli vuodeksi sekä toiminnan lopettamisesta (elintarvikevalvonta-asetus). Valvontaviranomaisen on ilmoitettava alkutuotannon toimijalle ottaneensa vastaan ilmoituksen tai saaneensa tiedon toiselta viranomaiselta.

Ruokavirasto on laatinut ohjeen ”Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi”, joita pyritään noudattamaan valvontayksikössä. Kun uusi alkutuotantopaikka tekee ilmoituksen toiminnan aloittamisesta, paikka rekisteröidään kuntatietojärjestelmään. Jos alkutuotantopaikalla harjoitetaan toimintaa, jolle on määritelty tarkastustiheys, ensimmäinen tarkastuskäynti pyritään tekemään tarkastustiheyteen nähden kohtuullisen ajan sisällä. Osalle alkutuotantopaikoista tehdään tarkastus vain tarvittaessa.

Ruokaviraston suosituksen mukaan mm. maidontuotantotilat tulisi tarkastaa kerran viidessä vuodessa. Jos raakamaitoa toimitetaan esim. tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi, tarkastustiheys on 1/vuosi. Lihakarjan kasvatusta ja hunajantuotantoa tarkastetaan tarvittaessa, kananmunantuotanto ja vesiviljelypaikat kerran viidessä vuodessa. Syötävien kasvien tuotanto tarkastetaan joka kolmas vuosi (avomaaviljely) tai joka viides vuosi (kasvihuoneviljely), itujen tuotanto joka vuosi (ei kohteita valvonta-alueella) ja muut kasvin- ja siententuotantopaikat (esim. ruokaperuna, vilja, hedelmät, juurekset, avomaankurkku ja pavut) tarvittaessa. Lisäksi ohjeessa on tarkastustiheydet kohteille, jotka toimittavat pienimuotoisesti tuotteita suoraan kuluttajalle tai vähittäismyyntiin.

Ympäristöterveydenhuollon lakien alaisissa säännöksissä kotirauhan piirillä tarkoitetaan valtiosääntöoikeudellista kotirauhan piiriä, johon kuuluu vain pääasiassa yksityiseen asumiseen käytettävät tilat, eivät piha tai pihalla olevat rakennukset. Siten myös pihapiirissä oleviin rakennuksiin sekä viljelyksille voidaan tehdä tarkastus.

16.3 Ilmoittaminen elintarvikehuoneistosta ja laitoshyväksymisen hakeminen

Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta 14 §:ssä säädetyille valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (ilmoitettu elintarvikehuoneisto). Toiminnan saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset. Vaatimusten mukaisuuden varmistaminen on toimijan vastuulla ja tehtävänä. Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelevä viranomainen antaa elintarvikealan toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä.

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Sijaintikunnan valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä laitokseksi päätöksen. Ruokavirasto hyväksyy kuitenkin teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat laitokset. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Laitoksen on oltava valvontaviranomaisen hyväksymä elintarvikehuoneistoksi ennen toiminnan aloittamista.

Hyväksyttävien elintarvikehuoneistojen hyväksymishakemukseen tulee liittää omavalvontasuunnitelma (elintarvikevalvonta-asetus 4.3 §). Elintarvikehuoneistoa koskevasta ilmoituksesta tulee käydä ilmi tieto omavalvontasuunnitelmasta (elintarvikevalvonta-asetus 3.1 §). Valvontaviranomaisen on tarvittaessa annettava elintarvikealan toimijalle tarpeellisia omavalvontasuunnitelman täydentämistä, korjaamista tai muuttamista sekä siihen kuuluvia laboratoriotutkimuksia koskevia ohjeita ja kehoituksia (elintarvikelain muutos 352/2011 53 §).

Itujen tuotanto, joka on Suomessa tähän asti luokiteltu elintarvikehuoneistotoiminnaksi, katsotaan 1.7.2013 lähtien elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän edellyttämäksi alkutuotannoksi ((EY) N:o 210/2013).

Kontaktimateriaalialan toimijan on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle (elintarvikelain muutos 643/2010 21a §).

16.4 Elintarvikevalvonnan tarkastusten suunnittelu ja toteutus

Hyväksyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista. Elintarvikehuoneistot, joiden toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus, tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan jo alettua. Tarkastajat suunnittelevat tässä valvontasuunnitelmassa esitetyllä tavalla kohteen valvonnan niin, että toimintaan käytettävät tilat, koko toiminta sekä omavalvonta tarkastetaan riskinarvioinnissa määritellyn tarkastusjakson aikana. Kohteen Oiva-rivit pyritään tarkastamaan siten, että kaikki rivit on tarkastettu kolmessa vuodessa.

Valvontayksikössä on kokeiltu muutamissa kohteissa tarkastuksia pareittain. Pareittain tehtävät tarkastukset on koettu hyödyllisiksi sekä tarkastajille että valvontakohteille. Paritarkastukset ovat johtaneet yhdenmukaisempaan ja tasalaatuisempaan valvontaan sekä mahdollistaneet mm. kohteen laajemman havainnoinnin yhdellä tarkastuskerralla. Näitä tarkastuksia tehdään myös jatkossa.

Tarvittaessa valvontaviranomainen voi käyttää elintarvikelain mukaisissa tehtävissä elintarvikelain 36 §:n mukaista ulkopuolista asiantuntijaa. Hallinnolliset päätökset viranomaisen on kuitenkin tehtävä itse myös tällaisissa tapauksissa. Viranomaisen on ilmoitettava Ruokavirastolle (kirjaamo@ruokavirasto.fi, valvonnan kehittämisyksikkö), mitä tehtäviä se aikoo antaa ulkopuolisen asiantuntijan tehtäväksi, ulkopuolisen asiantuntijan nimi ja miten ulkopuolisen asiantuntijan riippumattomuus ja pätevyys on varmistettu. (Ruokaviraston ohje ja ulkopuolisen asiantuntijan käyttämiseen apuna elintarvikevalvonnassa.)

Elintarvikelain muutoksen yhteydessä lain 21 §:ään lisättiin vaatimus valvontatietojen julkistamisesta: elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja Ruokaviraston määräämällä tavalla. Tietojen julkistamisen tavoitteena on lisätä viranomaistoiminnan avoimuutta, kannustaa toimijoita jatkuvaan parantamiseen sekä antaa kuluttajille lisää tietoa oman päätöksenteon tueksi. Oiva-järjestelmä on käytössä koko maassa kaikkien elintarvikevalvontakohteiden osalta.

16.5 Elintarvikevalvonnan valtakunnalliset painopisteet 2020

Alla on lueteltu Ruokaviraston laatimat valtakunnalliset elintarviketurvallisuuden painopisteet vuodelle 2020.

Valvontatulosten perusteella elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastussuunnitelmissa

- Kunnossapito (Oiva-rivit 2.2. ja 2.3)
 - Puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2)
 - Markkinointi (Oiva-rivi 13.3)
 - Valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkitöjen valvontaprojekti
 - Valvonnan kohde- ja vaatimuskattavuuden varmistaminen – elintarvikeparanteiden valvonta (Oiva-rivi 11.1)
 - Lihantarkastuksen ja teurastamovalvonnan yhdenmukaistaminen
 - Petosten valvonnan ja torjunnan valmiuden kehittäminen 2020–2022 luonnonmukaisessa tuotannossa
- Lisäksi painopisteenä on sähköisten työkalujen kehittäminen mm. VATin jatkuva kehittäminen.

16.6 Säännöllinen valvonta ja painopisteet Raison valvontayksikössä 2020

Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat valvontakohteet ja tarkastusmäärät perustuvat kohteiden riskinarviointiin. Kunkin kohteen riskinarviointi löytyy VATIsta. Kaikissa elintarvikehuoneistoissa ei käydä joka vuosi mm. toiminnan osa-aikaisuudesta johtuen. Liikkuvat elintarvikehuoneistot, jotka on rekisteröity toisen valvontayksikön alueelle, voidaan tarkastaa ko. valvontayksikön pyynnöstä Raison alueella osana suunnitelmallista valvontaa.

Suunnitelmallisen valvonnan osana vuosien 2020-2024 aikana on tarkoitus tehdä elintarvikevalvonnan tarkastuksia ilmoitettuihin huoneistoihin vuosittain keskimäärin 260 tarkastusta ja hyväksyttyihin elintarvikehuoneistoihin noin 20. Maidontuotantotilat tarkastetaan joka viides vuosi ja ovat tarkastusvuorossa vuonna 2020. VATIsta saadaan vuosisuunnitelma, mutta siinä eivät näy kohteissa useamman kerran vuodessa tehtävät tarkastukset. Riskinarvioinnista ja sen perusteista on mahdollista saada

pyydettyä lisätietoja valvontahenkilöstöltä. Elintarvikevalvonnan työnjakoa suunnitelmallisten tarkastusten osalta tarkastellaan vuosittain terveystarkastajien kesken.

Oiva-tarkastuksissa tarkastetaan valtakunnallisen painopisteiden oiva-rivit: kunnossapito (Oiva-rivit 2.2. ja 2.3), puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2) ja markkinointi (Oiva-rivi 13.3). Lisäksi on päätetty tarkastaa rivit 13.1 (yleiset pakkausmerkinnät), 17.1 ja 17.2. (omavalvonnan mukainen näytteenotto ja tutkimustulosten perusteella tehdyt toimenpiteet).

Elintarvikevalvonnan kohdekohtainen vuosisuunnitelma liite 1.

16.7 Ensisaapumisvalvonta

Ensisaapumisvalvonta on elintarvikevalvontaa, joka kohdistuu muista Euroopan Unionin jäsenmaista sekä eräistä muista maista Suomeen toimitettaviin eläimistä saataviin elintarvikkeisiin. Ensisaapumisvalvonnan tarkoitus on turvata mainittujen elintarvikkeiden elintarvikehygieeninen laatu ja estää eläintautien leviäminen niiden välityksellä. Ensisaapumisvalvonta on ollut Ruokaviraston vastuulla ja se on ostanut tarkastuspalvelut kunnilta. Raision kaupungilla ei ole ollut sopimusta Ruokaviraston kanssa ensisaapumisvalvonnasta.

Eduskunnassa parhaillaan käsittelyssä olevan elintarvikelain muutoksen myötä ensisaapumisvalvonta siirretään osaksi kuntien tekemää muuta elintarvikevalvontaa ja OIVA-järjestelmää. Tämän hetkisen suunnitelman mukaan valvonnan on tarkoitus alkaa kunnissa vuoden 2020 alusta. Tällä hetkellä ei ole tietoa ensisaapumispaikkojen määrästä Raision valvontayksikön alueella.

16.8 Elintarvikevalvonnan valvontaprojektit

Vuoden aikana varaudutaan osallistumaan valtakunnallisiin valvontahankkeisiin.

Lisäksi Varsinais-Suomen valvontayksiköt toteuttavat vuonna 2020 yhteisen pintapuhtausprojektin. Projekti kohdistuu ilmoitettuihin elintarvikehuoneistoihin. Mittaukset kohdistetaan elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuviin pintoihin, joilla on merkitystä elintarvikehygienian kannalta. Oiva-rivi puhtaus täytetään. Mittaukset tehdään ATP-mittarilla ja suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä ja ovat asiakkaalle maksuttomia. Salon valvontayksikkö valmistelee kaikille yhteisen ohjeistuksen.

16.9 Kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Näytteenotolla ja tutkimustulosten perusteella voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Vuosittain laaditaan riskiperusteinen suunnitelma omavalvonnan toimivuuden valvomiseksi otettavista näytteistä ja tutkimuksista. Näytteitä voidaan ottaa mm. lainsäädännön toimijalle määräämän näytteenoton ja tutkimusten varmistamiseksi sekä epäiltäessä tuotteiden turvallisuutta. Näytteenottokohteita, näytteiden määriä, näytteenottotiheyttä ja näytteistä tehtäviä tutkimuksia suunniteltaessa otetaan huomioon omavalvonnan toimivuus valvontakohteessa.

Viranomaisnäytteenotto elintarvikehuoneistoissa on kohdennettu riskinarvioinnin perusteella toimijoihin, jotka valmistavat itse jauhelihaa (myyntiaika ≥ 24 h) tai sellaisenaan syötäviä elintarvikkeita, joiden myyntiaika ≥ 5 vrk. Riskinarvioinnissa on huomioitu valvontakohteen omavalvonnan toimivuus.

Laitosten osalta näytteenottosuunnitelmassa on huomioitu mikrobikriteeriasetus ja sen kansalliset soveltamisohjeet. Yksittäisten toimijoiden omavalvonnan toimivuuden todentamiseksi Evira suosittelee pistokoeluontoista näytteenottoa. Näytteenottotiheyteen vaikuttavat toimijan näytteenottosuunnitelma, sen kattavuus ja toteutuminen sekä omavalvontanäytteiden tulokset.

Myös elintarvikevalvontaohjelmaan sisältyviin valvonta- ja seurantaohjelmiin ja hankkeisiin liittyvään näytteenottoon varaudutaan vuosittain. Valvontayksikköön on vuosittain tullut ainakin vierasainevalvontaan liittyviä näytteenottopyyntöjä.

Näytteenotto voi kohdistua myös ennalta suunnittele mattomiin tilanteisiin, kuten kuluttajavalitusten perusteella tehtäviin tutkimuksiin, elintarvikkeista aiheutuvien terveysvaaratilanteiden tutkimuksiin sekä ruokamyrkytysten selvittämiseksi tarvittaviin tutkimuksiin. Tällaiset tilanteet otetaan huomioon työajan suunnittelussa.

Talousarviossa on varauduttu näytteenotto- ja tutkimuskustannuksiin. Erillistä määrärahaa poikkeustilanteiden osalta ei ole varattu. Mahdollisen epidemian selvittämisen aiheuttavat kustannukset käytetään tutkimusmäärärahoista.

Vuoden 2020 näytteenottosuunnitelma on esitetty liitteessä 2.

17 Terveystensuojelu

Terveystensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveystensuojelun valvontaohjelman sisällön määrittelevät sekä terveydensuojelulaki että valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista. Ohjelmakaudella 2020-2024 valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat samanarvoiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta sekä valvontaa suuntaavien painopisteiden avulla kohdistaa resurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti edistämään elinympäristön terveellisyttä.

17.1 Ilmoitusten ja hakemusten käsittely

Terveystensuojelulain useimmat valvontakohteet ovat ilmoituksenvaraisia, talousvettä toimittavat laitokset luvanvaraisia. Terveystensuojeluviranomainen antaa ilmoituksen tekijälle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta, käsittelee ilmoituksen ja tekee tarvittaessa tarkastuksen. Talousvettä toimittavasta laitoksen tekemästä hakemuksesta tehdään päätös, jossa annetaan talousveden laadun valvontaa ja käyttöä koskevia määräyksiä. Ilmoituksen ja hakemuksen käsittelyn jälkeen valvontakohteeseen tulee suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan kohteeksi.

17.2 Säännöllisen valvonnan kohteet

Terveysuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan piiriin kuuluvia kohteita ovat:

- koulut ja päiväkodit
- hotellit ym. majoituspalvelut
- leirikeskukset
- uimahallit, kylpylät ja uima-altaat
- yleiset uimarannat
- yleiset saunat
- vanhainkodit ja palvelutalot
- kauneushoitolat, solariumit
- (liikuntatilat)
- solariumit
- talousveden jakelu ja käyttö
- lasten ja nuorten kohteet (kerhotilat, nuorisotilat iltapäiväkerhot ja sisäleikkipaikat)

Säännöllisen valvonnan kohteita on valvontayksikössä noin 300. Kohdetiedot löytyvät VATista mutta sieltä ei ole vielä saatavilla kattavaa kohdeluetteloa.

17.3 Muu valvontatyö

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva terveysuojelulain tarkoittama valvonta ja siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Tällaista ei-suunnitelmallista toimintaa ovat esimerkiksi:

- ilmoitusten ja hakemusten käsittely
- häiriötilannesuunnitelman laatiminen
- epidemiaselvitykset
- asumisterveysasiat (tarkastus ja mittaus)
- asiakasyhteydenotot sekä näihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet (reaktiivinen valvonta)
- sidosryhmäyhteistyö ja lausunnot muille viranomaisille
- toimiminen terveysuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. koulutustilaisuuDET) sekä
- toiminnan kehittäminen

Asiakasyhteydenotot sekä valvonta- ja terveyshaittaepäilyt ovat ensisijaisia suhteessa suunnitelmalliseen valvontaan, sillä yleensä niiden taustalla voi olla mahdollinen terveyshaitta.

Terveysuojeluviranomaisen on varauduttava myös kansainvälisessä laivaliikenteessä olevien alusten tarkastusten tekemiseen. Ration valvontayksikön alueella on Naantalin satama.

17.4 Terveystensuojelulain mukaisten tarkastusten sisällön määrittely

Terveystensuojelulain mukaisen valvontatarkastuksen tavoitteena on selvittää terveysvaaran tai haitan esiintyminen, eli aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä, ja antaa haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset määräykset ja ohjeet. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä usein mittauksia ja mahdollisesti näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.

Valvirassa on laadittu terveystensuojelun valvontaohjeisto, joka sisältää mm. tarkastusohjeita sekä ohjeita valvontakohteiden riskinarvioinnista. Raision valvontayksikkö käyttää näitä ohjeita valvontatyössään. Kohdekohtainen riskinarviointi löytyy VATI-tietojärjestelmästä.

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos (THL) on julkaissut Oppilaitosten terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastusten oppaan ja lomakkeet. Oppilaitostarkastukset tehdään ohjeen mukaan monialaisena yhteistyönä.

Taloustestä toimittavat laitokset, joilla on vain vedenjakelua, tarkastetaan, että toiminta on siitä tehdyn hakemuksen tai ilmoituksen mukaisena, toiminnanharjoittajan omaa valvontaa eli käyttötarkkailu ja toimintaympäristön valvontaa ovat tehokasta (tiedottaminen asiakkaille ja viranomaisille, vedenlaadun valvontaa ja toimintaympäristön seuranta, varautumissuunnitelma häiriötilanteisiin). Lisäksi tarkastetaan, että riskit on arvioitu huolellisesti ja hallintatoimenpiteet on viety laitoksen toimintaan ja ohjeisiin. Jos kohteen riskinarvioinnin laadinta todetaan riittämättömäksi tai siinä on selkeitä puutteita, tarkastuksessa käydään läpi tarkemmin vedenkäsittely-prosessia ja laitoksen käytäntöjä.

Kotirauhanpiiriin kuuluvat tilat

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lausunnon terveystensuojelulain soveltamisesta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Lausunnon mukaan kotirauhan piiriin kuuluvien tiloihin perustettavasta TsL:n 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus terveystensuojeluviranomaiselle, jolloin viranomainen saa tiedon toiminnan harjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Toimintaa ei kuitenkaan voida valvoa suunnitelmallisena valvontana. Jos kotona tehtävästä terveystensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on aiheutunut tai epäillä, aiheutuvan terveyshaittaa voi viranomainen asukkaan luvalla tehdä tarkastuksen kotirauhan piiriin kuuluvien tiloihin. Kotirauhan piiriin kuuluvana tilana ei pidetä sellaista tilaa, jossa on erillinen sisäänkäynti ja tilat on rajattu kotirauhan piiriin kuuluvan alueen ulkopuolelle. Tarkastusoikeutta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tullaan tarkentamaan sosiaali- ja terveysministeriön säännösmuutoksella.

17.5 Sisäilmatyöryhmät

Naantalissa, Raisiossa ja Ruskolla toimii kaikissa oma sisäilmatyöryhmänsä. Sisäilmatyöryhmän tarkoituksena on edistää julkisten rakennusten sisäilman turvallisuutta (ehkäistä terveyshaitan muodostumista) sekä sisäilmaongelmien koordinoiminen. Sisäilmatyöryhmän tehtäviin kuuluvat mm. paikallisista toimintatavoista sopiminen ja tehokkaasta tiedonkulusta huolehtiminen. Pääpainona on viime vuonna ollut ongelmallisempien sisäilmatapausten ratkaiseminen, joissa epäillä, olevan terveyshaittaa.

Naantali

Naantalin kaupungin yhteistyötoimikunta on kokouksessaan 25.1.2007/6§ perustanut sisäilmatyöryhmän. Sisäilmatyöryhmään kuuluu terveystarkastaja, rakennustarkastaja, työterveyslääkäri, kaupungin kiinteistöjen kunnossapidosta vastaavat henkilöt ja paikallisesta työsuojelusta vastaavat henkilöt. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja kokouksista laaditaan muistio.

Raisio

Raision kaupungissa on perustettu jo syksyllä 1995 ns. hometyöryhmä, jota nykyisin kutsutaan sisäilmastotyöryhmäksi. Sisäilmastotyöryhmään kuuluu tällä hetkellä 13 jäsentä edustaen asiantuntemusta rakennusosalta, kiinteistönhoidosta, siivouksesta, terveydenhuollosta, terveystarkastuksesta, rakennusvalvonnasta ja työsuojelusta.

Työryhmä kokoontuu aina tarvittaessa, tekee päätelmiä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Toimenpiteisiin ryhdytään pääasiassa kolmen erilaisen selvityksen perusteella: rakennustekninen selvitys, mikrobiologinen selvitys sekä oireiden ja sairauksien selvittäminen.

Rusko

Sisäilmatyöryhmään kuuluu terveydenhoitaja, edustajia tekniseltä osastolta, työterveyshuollon edustaja ja terveystarkastaja.

17.6 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Näytteenotto on osa säännöllistä valvontaa. Terveystarkastuslaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät varsin tarkasti talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Näytteenottosuunnitelmat tarkastetaan vuosittain.

17.6.1 Talousvesi

Talousveden laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (1352/2015) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM:n asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Raision valvontayksikön alueella on isoja (ns. EU-raportoitavia) talousvettä toimittavia laitoksia kaksi: Raision Vesi Oy ja Naantalin kaupungin vesihuoltolaitos. Raision Vesi Oy ja Naantalin kaupungin vesihuoltolaitos ostavat veden Turun Seudun Vesi Oy:ltä eli laitoksilla on vain vedenjakelua. Ruskolla on Ruskon kunnan vesihuoltolaitos, jolla on pohjavedenottoa. Lisäksi alueella on 13 vesiosuuskuntaa, joilla on vain vedenjakelua. Laitokset ovat laatineet valvontatutkimusohjelman, joka sisältää näytteenottosuunnitelman. Raision Vesi Oy:n ja Naantalin kaupungin vesihuoltolaitoksen viranomaisnäytteet ottaa Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy. Ruskon kunnan verkostovesinäytteet otetaan kunnan toimesta. Terveystarkastaja ottaa jaksottaisen vesinäytteen kerran vuodessa. Vesiosuuskunnat ottavat verkostovesinäytteensä itse omien näytteenottosuunnitelmien mukaisesti. Terveystarkastaja on opastanut näytteenottajat näytteenottoon.

Talousveden näytteenottosuunnitelmat ovat liitteenä (liite 3).

Elintarvikehuoneistojen talousveden valvonta

Talousveden valvontaan elintarvikehuoneistoissa ja tiloissa, joissa vettä tarjotaan osana julkista toimintaa, sovelletaan direktiiviä eli isoa talousvesiasetusta. STM:n tulkintaohjeen mukaan voi kunnan terveydensuojeluviranomainen päättää määrättyjen reunaehtojen toteutuessa, että edellä mainittujen kohteiden talousveden valvontaan sovelletaan pikkuasetusta. Talousveden valvontaan sovellettavaa asetusta elintarvikeyrityksissä päätettäessä otetaan huomioon sekä toiminnan luonne eli talousveden mahdollisesti elintarvikkeiden laadulle aiheuttama riski että laajuus. Elintarvikehuoneistoa, joka käyttää vain omaan toimintaansa oman kaivon vettä, on talousveden laadun osalta viranomaisen valvottava. Kyseessä ei kuitenkaan ole talousvettä toimittava laitos, koska se ei toimita vettä lopulliselle kuluttajalle vaan käyttää sitä itse.

Päiväkodin (tai vanhainkoti, koulu, majat, liikuntatila, kurssikeskus jne.) talousveden valvonta

Päiväkoti, joka käyttää vain omaan toimintaan oman kaivon vettä, on talousveden laadun osalta viranomaisen valvottava (julkista toimintaa). Kyseessä ei kuitenkaan ole talousvettä toimittava laitos, koska päiväkotia ei toimita vettä lopulliselle kuluttajalle vaan käyttää sitä itse. Kaivo ja sen rakenteet eivät siis kuulu terveydensuojelun säännöllisen valvonnan piiriin.

Yksityiset talousvesikaivot

Yksityisten talousvesikaivojen näytteenottoa avustetaan antamalla asiakkaille näytepulloja toimipisteistä sekä kuntien yhteispalvelupisteistä. Yksityisiä talousvesikaivoja on alueella tuhansia. Kaivon käyttäjille annetaan neuvontaa ja ohjausta veden laatuun liittyvissä asioissa.

17.6.2 Uimavesi

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- **Allasvedet** STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
- **Uimarantavedet** STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen valvonnasta.
- **EU:lle raportoitavat uimarantavedet** STM:n asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta

Allasvedet

Uimahallien/kylpylöiden ylläpitäjän tulee yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa laatia laitoksen säännöllistä valvontaa varten laitospohjainen valvontatutkimusohjelma, jossa laitoksen ominaispiirteet on otettu huomioon. Valvontatutkimusohjelman tulee sisältää asetuksen mukaiset määritykset ja tutkittavien näytteiden lukumäärä.

Pääsääntöisesti allasvesinäytteet ottavat laitoksen omat näytteenottajat. Laitosten ylläpitäjän kanssa on laadittu laitoksen säännöllistä valvontaa varten laitospohjainen valvontatutkimusohjelma.

Valvontayksikön alueella on valvottavia kohteita Raisiossa 2 ja Naantalissa 3. Allasvesien näytteenottosuunnitelma tarkastetaan vuosittain. Uima-allasvesien näytteenottosuunnitelma on liitteenä (liite 4).

Uimarantavedet

Yleinen uimaranta (ns. EU-ranta), on ranta, jossa arvioidaan käyvän uimakauden (15.6. - 31.8.) aikana vähintään 100 uimaria päivässä. Pienellä yleisellä uimarannalla tarkoitetaan rantaa, jossa käy uimakauden aikana vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Raision valvontayksikön alueella on yksi yleinen uimaranta (ns. EU-ranta) Naantalissa. Pieniä rantoja on Naantalissa 15 kpl ja Ruskolla 2 kpl. Lisäksi Naantalissa on neljä uimarantaa leirikeskusten yhteydessä.

Uimarannoista tulee laatia uimarantaluettelo ja niiden uimaveden laatua on tutkittava säännöllisesti. Uimarantaluettelo tarkastetaan vuosittain ja näytteenottoajankohdat päivitetään. Päivitetty luettelo on vuosittain nähtävillä kaupungin verkkosivuilla ja yleisölle varataan mahdollisuus kommentoida suunnitelmaa ennen uimakauden alkua.

Uimaveden laatua tutkitaan myös uimakauden ulkopuolella talviuintipaikoista. Naantalissa on kaksi avantouintipaikkaa ja Ruskolla yksi. Valvira on antanut 16.11.2009 ohjeen talviuintipaikkojen valvonnasta. Ohjeen mukaan talviuintipaikkojen uimaveden laatu tutkitaan kerran kuukaudessa. Valvontatiheys voidaan vähentää enintään puoleen, mikäli valvontatutkimustulokset ovat edellisen talviuintikauden ajan täyttäneet toimenpiderajat eikä ole tiedossa sellaisia tekijöitä, jotka voisivat huonontaa uimaveden laatua. Raision valvontayksiköissä valvontatiheys on vähennetty puoleen.

Uimavesinäyte otetaan uimarannan osasta, jossa suurin osa uimareista käy uimassa tai jossa uimavesiprofiilin mukaan on odotettavissa suurin saastumisen riski. Jos näytteenottaja on muu kuin kunnan terveydensuojeluviranomainen, kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varmistuttava, että näytteenottaja tuntee näytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Valvontatutkimustulokset ja tiedot uimavedestä tehdyistä aistinvaraisista havainnoista on toimitettava välittömästi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Lyhytkestaisen saastumisen aikana otettu seurantakalenterin mukainen näyte voidaan jättää huomioimatta, mutta se on korvattava liitteen III mukaisesti otetulla näytteellä. EU-uimarannoilta ensimmäinen vesinäyte otetaan noin kaksi viikkoa ennen uintikauden alkua ja vähintään kolme näytettä uintikauden aikana. Pieniltä yleisiltä uimarannoilta otetaan vähintään kolme näytettä, lisäksi haetaan muutamia näytteitä leirikeskusten uimapaikoista. Uimarantavesinäytteet ottaa terveystarkastaja, Ruskon kunnan alueella kunnan työntekijä.

Uimarantavesien näytteenottosuunnitelma on liitteenä (liite 5).

Muut näytteet terveysvalvonnassa

Muu suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto voidaan kohdistaa tarpeen mukaan esimerkiksi valvontakohteen siivoustoiminnan omavalvonnan toimivuuden ja oman siivoustoiminnan tehokkuuden tarkistamiseen puhtausnäyttein. Puhtausnäytteitä voidaan ottaa esim. saunoista, pesutiloista, wc-tiloista sekä kauneushoitoloiden ja muiden ihonkäsittelyhuoneistojen välineistä. Valvontayksiköllä on käytössään pintapuhtaus-näytteenottoon SystemSurell-näytteenottolaite. Puhtausnäytteidenotto suoritetaan yleensä projekteina, mutta myös tarkastus voi pitää sisällään näytteenoton.

Lisäksi terveydensuojelun valvontakohteiden osalta joudutaan joskus selvittämään esimerkiksi sisäilman laatua erilaisilla näytteenotoilla ja mittauksilla.

17.7 Radonvalvonnan käytännöt

Säteilylain (SäL 859/2018) mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousveden sekä asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisäilman radonpitoisuuden viitearvojen noudattamista. Säteilylain muutoksen yhteydessä (STMa 1044/2018) asunnon ja muun oleskelutilan radonpitoisuuden viitearvoksi asetettiin 300 Bq/m³. Vastaavasti uuden rakennuksen suunnittelun ja toteutuksen viitearvo on 200 Bq/m³.

Säteilylaki (156 §) velvoittaa selvittämään muiden oleskelutilojen radonpitoisuudet. Muussa oleskelutilassa henkilömäärä on yleensä tilojen kokoon nähden asuntoja suurempi ja niissä oleskelee muitakin kuin työntekijöitä. Erityisesti lasten osalta altistumisen rajoittaminen on tärkeää, koska säteilyannos kertyy elimistöön koko eliniän ajan. Terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevia muita oleskelutiloja ovat mm. koulut, päiväkodit, liikuntatilat, kylpylät, uimahallit, majoitushuoneistot, kauneushoitolat, tehostettu palveluasuminen ja vastaanottokeskukset. Näiden toiminnanharjoittajien on tarkastuksen yhteydessä annettava selvitys sisäilman radonpitoisuudesta.

Raision valvontayksikön alueella on tehty radonmittaukset mm. kouluissa, joissa on maanalaisia tai osittain maan alla olevia luokka- tai työskentelytiloja.

Talousveden (STMa 1352/2015) radonpitoisuuden ollessa 300–1000 Bq/l, kunnan terveydensuojeluviranomaisen on harkittava korjaavien toimenpiteiden tarpeellisuus riskinarvioinnin perusteella. Jos radioaktiivisuuden laatuvaatimus 1000 Bq/l ei täyty, on kunnan terveydensuojeluviranomaisen viivytyksettä ilmoitettava siitä Säteilyturvakeskukselle (STUK). Tällöin STUK antaa tarvittavat määräykset säteilyaltistuksen rajoittamiseksi (SäL 154 §, 177 §, STMa 1044/2018, 25 §). Pienten talousvettä toimittavien laitosten valvonnassa (STMa 401/2001) on huomioitava, että radonin enimmäispitoisuus on laatusuositus. Tällöin valvonnasta vastaa kunnan terveydensuojeluviranomainen. Terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa olla yhteydessä STUK:in, joka auttaa mm. riskinarvioinnissa.

17.8 Kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten saniteettitodistukset

Terveydensuojelulain muutoksessa (129/2009, 6 §) on kunnan terveydensuojelutehtäviin lisätty, että kunnan on alueellaan huolehdittava muun muassa Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (WHO 2005) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kunnan terveydensuojeluviranomainen tarkastaa ja antaa todistukset kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten saniteettitoimenpiteistä ja saniteettitoimenpiteistä vapauttamisesta niissä satamissa, jotka Valvira on valtuuttanut todistuksia antamaan (Valviran päätös Dnro 179/11.02.02.06/2009). Tarkastuksissa tulee käyttää terveyssäännösten liitteen 3 mallin mukaista tarkastuslomaketta.

Suomessa laivatarkastuksia tullaan jatkamaan WHO:n terveyssäännösten menettelyä keveämmin. Tarkastusten tekemiseen on laadittu ohjeistusta ja järjestetty koulutusta tarkastuksia tekeville terveydensuojeluviranomaisille. Lisäksi THL laatii kuntien terveydensuojeluviranomaisille toimintaohjeet mahdollisesti todettavissa infektiotapauksissa tartuntatautien leviämisen estämiseksi.

Raision valvontayksikön alueella on Naantalin satama, jossa vieraileville aluksille todistuksia myönnetään. Saniteettitodistuksiin liittyviä tarkastuksia suorittaa kaksi terveystarkastajaa.

17.9 Terveystensuojelun valtakunnalliset painopistealueet ohjelmakaudella 2020-2024

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Terveystensuojelulaki sisältää yleisperiaatteen, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteuttava toimintansa siten, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Toiminnassa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yksilöiden tai ryhmien erityinen herkkyys ja niistä seuraavat erityisvaatimukset.

Omavalvonnan tukeminen, esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa
- Omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esim. toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskinarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa
- Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen

Elinympäristön edistäminen ja yhteistyö, esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämisessä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä
- Terveystensuojelun tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä
- Häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset

17.10 Terveystensuojelun säännöllinen valvonta ja valvonnan painopisteet vuonna 2019 Raisiossa

Valvontayksikön painopisteenä on joka vuosi talous- ja uimavesien laadunvalvonta. Uimahallien ja kylpylöiden olosuhdevalvontaa (tilojen tarkastus) tehdään joka vuosi.

Kuntien vesilaitosten riskinarvioinnit hyväksytään vuonna 2020. Myös valvontatutkimusohjelmat päivitetään.

Valvontayksikössä tarkastetaan kouluja ja päiväkoteja sekä viranhaltijoiden toimesta että tehdään yhteistarkastuksia muiden yhteistyötahojen kanssa. Koulut ja päiväkodit tarkastetaan kerran kolmessa vuodessa.

Terveystensuojelulain mukaisiin valvontakohteisiin tehdään tarkastuksia riskinarvioinnin perusteella. Tarkastuksia tehdään vuosittain noin 120 kpl. VATista saadaan kohdekohtainen vuosisuunnitelma ja se on liitteenä (liite 6).

Kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten saniteettitodistusten vaatimia tarkastuksia tehdään vuosittain 15 - 20.

Muilta osin valvontaa kohdistetaan uusien huoneistojen ilmoituksiin ja toimenpidepyyntöihin. Asuntojen tarkastukset perustuvat asiakaspyyntöihin, kun epäillään terveyshaittaa. Vuosittain asunnontarkastuksia

tehdään noin 40 kpl. Asuntojen siivottomuustarkastuksilla tehdään entistä tiiviimpää yhteistyötä ja yhteistarkastuksia sosiaalitoimen ja pelastuslaitoksen kanssa.

Lausuntoja eri viranomaistahoille annetaan vuosittain noin 30.

18 Tupakkalain valvonta

Tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteita ovat esimerkiksi:

- tupakointitilalliset ravintolat ja ravitsemisliikkeet
- tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikat

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti on luvanvaraista ja tukkumyynti ilmoituksenvaraista toimintaa. Huomioitavaa on, että poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden, sähkösavukelaitteiden, tupakan vastikkeiden (esim. nikotiinittomat sähkösavukenesteet, yrttinuuska) ja tupakointivälineiden myynti on vapaasti harjoitettavaa elinkeinotoimintaa, joka ei edellytä erillistä lupaa tai ilmoitusta. Tällaisia myyntipaikkoja voivat olla muun muassa liikkeet, jotka myyvät pelkästään esimerkiksi vesipiippuja ja niissä käytettäviä yrttiseoksia, sähkösavukelaitteita ja nikotiinittomia nesteitä tai tupakointivälineitä. Toisaalta samaan kategoriaan kuuluvat myös esimerkiksi koruliikkeet, joiden valikoimissa on korujen lisäksi tupakointivälineitä, esimerkiksi tupakansytyttimiä. Edellä mainittujen myyntipaikkojen heterogeenisyys huomioiden valvontaohjelmassa ei aseteta tavoitteita ko. valvontakohteiden suunnitelmalliselle valvonnalle. Tällaisten valvontakohteiden sisällyttäminen suunnitelmallisen valvonnan piiriin vaatii tapauskohtaista harkintaa paikallistasolla.

18.1 Kunnan määräämä tupakointikielto asuntoyhtiöön

Asuntoyhteisöillä (rakennuksen omistajalla) on oikeus hakea kunnalta tupakointikieltoa myös asukkaiden hallinnassa oleviin tiloihin. Yksittäisillä asukkailla ei ole oikeutta tehdä tupakointikieltoa koskevia hakemuksia asuntoyhteisön omistamaan ja muiden asukkaiden hallitsemiin tiloihin. Heillä on kuitenkin oikeuksia ja mahdollisuuksia tehdä aloitteita, joiden käsittelyn jälkeen tällaisen hakemuksen tekemisestä voidaan päättää.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Kieltoa määrättäessä ei näin ollen huomioida savun satunnaista kulkeutumista ko. tiloihin.

Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kieltoa varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Koska asuinhuoneistojen välistä savuhaittaa voidaan yleensä hallita yksinkertaisilla ilmastoinnin säädöillä ja korjauksilla, asuntoyhteisön on käytännössä aina selvitettävä jo ennen hakemuksen tekemistä, voidaanko savun kulkeutuminen kohtuu-kustannuksin estää. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Parvekkeilla ja huoneiston käytössä olevien ulkotilojen osalta ei edellytetä ennen kiellon määräämistä, että savun kulkeutuminen on yritetty ehkäistä rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella ja että tilan tai alueen haltijalle on varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään.

Jos asuntoyhteisö ei hae tupakointikieltoa, vaikka edellytykset kiellon määräämiselle ovat olemassa, tupakansavusta kärsivien asukkaiden käytettävänä on terveydensuojelulain mukainen menettely. Tällöin asuntoyhteisö voi joutua korjaamaan talon rakenteita tai tupakointikielto voidaan mahdollisesti perusteellisempien tutkimusten jälkeen määrätä viranomaispäätöksellä.

Raisiossa tupakointikiellon asuntoyhtiöön määrää terveysvalvontajaosto. Kieltoja on annettu kolmeen asuntoyhtiöön.

18.2 Tupakkalain mukainen tarkastus ja sen sisältö

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarvittaessa annetaan ohjeita, toimenpidekehotuksia ja määräyksiä, jotta lain edellytykset toteutuvat. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Valvira on laatinut tarkastuslomakepohjat tupakkalain mukaisten valvontakohteiden tarkastamista varten. Lomakkeet ohjeineen löytyvät Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstrasnetistä, tupakkaekstrasnetin kohdasta Asiakirjamallit. Lomakkeet ovat myös VATI-tietojärjestelmän tarkastuslomakepohjina.

Raisiossa tupakkavalvonnan tarkastukset kirjataan lomakepohjalle VATI-tietojärjestelmään, josta saadaan tarkastuspöytäkirja, joka lähetetään kohteeseen sähköisesti.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Esimerkiksi elintarvikemyymälöihin ja kioskeihin kohdistuvan muun ympäristöterveydenhuollon lain mukaisen tarkastuksen yhteydessä on luontevaa valvoa myös tupakan myyntiä ja markkinointia koskevia säännöksiä tupakkalain perusteella sekä nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntiä lääkelain perusteella. Joissakin terveydensuojelulain mukaisissa tarkastuskohteissa, kuten päiväkodeissa ja oppilaitoksissa, on terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen yhteydessä usein perustelua tehdä havaintoja tupakkalain noudattamisesta. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tupakkalain noudattamisessa, tehdään tarkastuskohteeseen tupakkalain mukainen tarkastus.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiä valvotaan Raision valvontayksikössä vähittäismyyntipaikoissa elintarvikevalvonnan säännöllisten tarkastuskäyntien ja muiden terveysvalvonnan tarkastusten yhteydessä sekä asiakasvalitusten perusteella.

Vähittäismyyntipaikan tarkastus

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipaikassa tarkastettavia asioita ovat tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja tupakkatuotteiden myyntilupaan liittyvät asiat, oma-valvonta, tupakkatuotteiden ja niiden tavaramerkkien esilläpito sekä tupakan, tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden ja tupakkajäljittelmien mahdollinen mainonta. Ne tarkastetaan Valviran laatiman tarkastuslomakkeen ja sen sisältämän ohjeen mukaisesti.

Ravintolan tupakointitilan valvonta

Ravintolat, joissa on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila, tupakkalain mukaisella valvontatarkastuksella lisäksi tarkastettavat asiat:

1. Tupakansavu ei pääse kulkeutumaan tupakointitilasta muualle ravintolaan.
2. Ruokaa tai juomaa ei nautita eikä tarjoilla tupakointitilassa.
3. Tupakointitilaan ei ole järjestetty mitään oheistoimintaa (pelitoiminta, tv jne.)
4. Tupakointitilassa ei työskennellä lukuun ottamatta järjestyksen, palo- ja pelastustoimen sekä turvallisuuden kannalta välttämätöntä työskentelyä. Tilan siivous tapahtuu vasta huolellisen tuuletuksen jälkeen.
5. Tupakointitilalla on oma valvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan ja miten tupakointitilan olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta.
6. Tupakointitilan teknistä toimintaa koskevista puutteista tehdään ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Anniskelulupaviranomaisille tehdään ilmoitus, mikäli tupakointitilassa nautitaan ruokaa tai juomaa tai sinne tarjoillaan.
7. Mikäli tupakointitilan toiminnassa on puutteita, joita ei kehotuksista huolimatta saada korjattua, kunnan tupakkavalvontaviranomainen voi kieltää tupakointitilan käyttämisen.

Tarkastuksella käytettävät menetelmät

Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti aistihavaintoihin perustuvaa arviointia. Savua on ilmassa, jos savua on nähtävissä, haistettavissa tai tunnettavissa. Aistinvarainen havainnointi riittää yleensä savuttomuuden arvioinnin perusteeksi viranomaistarkastuksessa. Mikäli havainnointi aistein ei ole mahdollista, niin tupakansavun kulkeutumista voidaan selvittää esimerkiksi merkkisavututkimuksella.

Mahdollisissa epäselvissä ja riitatilanteissa voidaan ottaa kertaluontoinen lyhyt ilmanäyte imemällä pumpulla ilmaa näytekeräimen läpi. Laite voidaan hankkia THL:ltä ja tarkastukseen mahdollisesti sisältyvässä näytteenotossa noudatetaan sen antamia ohjeita. Aktiivikeräysmenetelmää käytetään vain poikkeustilanteissa, joissa aistinvaraista arviointia tai merkkisavututkimusta ei voida käyttää.

Savuttomuustarkastusta koskeva tarkastuskäynti tehdään ensisijaisesti päivällä normaalina virka-aikana, ellei kysymyksessä ole ilta- tai yöravintola.

18.3 Tupakkalain valtakunnalliset painopisteet 2020-2024

Suunnitelmakauden painopisteenä on omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö. Suunnitelmakauden lopulla myös tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta.

Tupakkalaissa omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta on erikseen säädetty tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myynnin sekä tupakointitilallisten ravitsemisliikkeiden osalta. Näiltä osin omavalvonta on elinkeinonharjoittajalle pakollista. Omavalvonnan painopisteen tavoitteena on auttaa parantamaan toiminnanharjoittajien omavalvonnan laatua, lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä edistää valvontakohteista tehtävää riskinarviointia.

Painopisteenä vuosille 2020–2021 ovat savukkeiden ja kääretupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten uudet pakolliset merkinnät. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomioita uusiin pakollisiin merkintöihin. Lisäksi

valvonnan toteuttamisessa tulisi kiinnittää huomiota viranomaisyhteistyön toimintatapojen luomiseen ja vakiinnuttamiseen sekä yhteistyön toimivuuteen. Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkatuotteiden laittomaan kauppaan. Tupakkalain valvonnan osalta valtakunnallisessa ohjelmassa kannustetaan myös suuntaamaan resursseja vaikuttavampaan suuntaan käyttämällä aiempaa tehokkaampia toimintamuotoja. Tiettyjen valvontakohdetyyppien, kuten esimerkiksi ulkona järjestettävien yleisten tilaisuuksien, kohdalla voidaan tarkastustoiminnan rinnalla tai sijaan käyttää toiminnanharjoittajille järjestettäviä yhteiskoulutuksia. Tupakkavalvonnassa ei ole havaittu alueella merkittäviä epäkohtia.

18.4 Suunnitelmallinen valvonta Raisiossa suunnitelmakaudella

Vähittäismyynti- ja tukkumyyntipaikkojen tarkastustiheys on Valviran ohjeen mukaan joka toinen vuosi. Raision valvontayksikössä noudatetaan pääsääntöisesti Valviran ohjetta tarkastustiheydestä. Poikkeuksena ovat elintarvikevalvonnan kohteet, joissa elintarvikevalvonnan tarkastus tehdään joka kolmas vuosi. Tällöin myös tupakkavalvonnan tarkastus tehdään joka kolmas vuosi. Raision valvontayksikön alueella on 52 vähittäismyyntipaikkaa ja yksi nikotiininesteiden tukkumyyntipaikka.

Ravintola tai muu ravitsemistila, joissa on erillinen tupakointitila, tarkastetaan Valviran ohjeen mukaan joka kolmas vuosi. Raision valvontayksikön alueella on kaksi ravintolaa, joissa on tupakointitila ja ne tarkastetaan joka kolmas vuosi.

Tupakkavalvonnan kohdekohtainen vuosisuunnitelma on liitteenä (liite 7).

19 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta

Läkelaki (395/1987) sallii nikotiinivalmisteiden myynnin vähittäismyymälöissä, kioskeissa ja huoltoasemilla 54 §:ssä säädetyn ehdoin. Kunta myöntää luvat nikotiinivalmisteiden myyntiin ja valvoo alueella lain noudattamista. Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja tulee valvoa vuosittain.

Raision valvontayksikön alueella on 27 nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkaa. Niihin tehdään tarkastuksia muiden tarkastusten yhteydessä (elintarvikevalvonta ja tupakkatuotteiden valvonta).

20 Raportointi ja valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Kunnan tulee seurata laatimansa valvontasuunnitelman toteutumista. Seuranta tulee toteuttaa valvontasuunnitelma-asetuksen (665/2006) mukaan ainakin seuraavien tekijöiden osalta:

- tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin
- tarkastusten kattavuus
- näytteiden määrä valvontakohdetyypeittäin
- valvonnasta saatavien tulojen kohdentaminen

Raision valvontayksikössä valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vähintään neljännesvuosittain terveysvalvontajaostossa. Vuosittain laaditaan suunnitelman toteutumisesta laajempi arviointiraportti, joka myös käsitellään jaostossa. Seuranta hyödynnetään paikallisen valvonnan kehittämisessä, valvonnan jatkuvuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

Terveysvalvontajaoston hyväksymä valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset koko vuodelta toimitetaan aluehallintovirastolle VYHA-järjestelmän kautta vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Aluehallintovirasto arvioi kuntien valvontasuunnitelmia sekä niiden toteutumista.